ထက် (HTET OFFICIAL) • RESEARCH MONOGRAPH

တော်လှန်ရေးသမိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေးဒဿန

ကျင်းကန်တောင်မှသည် ယန်အန်းဆီသို့ - ဖောက်ပြန်ရေးသမား စစ်ဘုရင် ဂိုဏ်း၏ မလွဲမသွေ ကျဆုံးခန်း

စာရေးသူ: ဇကရီ (ထက်မြတ်ကေရီ) | **ရက်စွဲ:** 2026-01-16 | **တရားဝင် သုတေသန စာတမ်း (Official Full Version PDF)**

ဇကရီ စာရေးသူ — **ဇကရီ (ထက်မြတ်ကေရီ)**
၁၆ ဇန်နဝါရီ ၂၀၂၆ • တော်လှန်ရေးသမိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေးဒဿန

ကျင်းကန်တောင်မှသည် ယန်အန်းဆီသို့ — သမိုင်းဆိုင်ရာ ရုပ်ဝါဒနှင့် ပြည်သူ့တော်လှန်ရေး

သေနတ်ပြောင်းဝကနေ အာဏာထွက်တယ်ဆိုတဲ့ ခေတ်ဟောင်းအယူအဆကို ကိုင်စွဲထားသည့် စစ်ဘုရင်များနှင့် ပြည်သူ့နှလုံးသားထဲကနေ အာဏာထွက်တယ်ဆိုသည့် တော်လှန်ရေးသမားများ၏ အားပြိုင်မှု။ စက္ကူကျားများ၏ လေကြောင်းအသာစီးရမှု ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်ခြင်း၊ ကျေးလက်ဖြင့် မြို့ပြကို ဝိုင်းရံခြင်း၊ ပြောက်ကျားစစ် (၁၆) လုံး ဗျူဟာ၊ ခရီးရှည်ချီတက်ပွဲနှင့် တော်လှန်သော အမျိုးသမီးများ၏ သမိုင်းဝင် အခန်းကဏ္ဍ၊ ကြာရှည်စစ် (Protracted War) အဆင့် ၃ ဆင့်ဖြင့် ဖောက်ပြန်ရေးသမား စစ်ဘုရင် ဂိုဏ်းတို့၏ မလွဲမသွေ ကျဆုံးခန်းကို လေ့လာဆန်းစစ်ချက်။

မိုးသားတွေ အုံ့ဆိုင်းနေတဲ့ ညနေခင်းတစ်ခုမှာ ဇကရီ့ စိတ်အာရုံတွေက သမိုင်းရဲ့ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းတဲ့ စာမျက်နှာတွေဆီကို အလိုလို ရောက်သွားမိတယ်။ တိမ်တွေ ဖုံးလွှမ်းနေတဲ့ တောင်ထိပ်ဖျားတွေဟာ မှိုင်းညို့ပြီး လျှို့ဝှက်နက်နဲမှုတွေနဲ့ ပြည့်နှက်နေသလို ပါပဲ။ ဒီနေ့တော့ ဇကရီက လက်ဖက်ရည်ပူပူလေး တစ်ခွက်ကို ကိုင်ရင်း ဟိုးဝေးလံတဲ့ အတိတ်ကာလတစ်ခုဆီက တရုတ်ပြည်ရဲ့ ကျင်းကန်တောင် (Jinggangshan) အကြောင်းကို တွေးနေမိတယ်။ သမိုင်းဆိုတာ မှန်တစ်ချပ်လိုပါပဲ။ အတိတ်ကို ကြည့်လိုက်ရင် ပစ္စုပ္ပန်ရဲ့ ပုံရိပ်ကို ထင်ဟပ်နေတတ်တာ ဓမ္မတာပဲ မဟုတ်လား။

သေနတ်ပြောင်းဝကနေ အာဏာထွက်တယ်ဆိုတဲ့ ခေတ်ဟောင်းအယူအဆကို ကိုင်စွဲထားတဲ့ စစ်ဘုရင်တွေနဲ့ ပြည်သူ့နှလုံးသားထဲကနေ အာဏာထွက်တယ်ဆိုတဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတွေရဲ့ အားပြိုင်မှုကို ဇကရီတို့ လေ့လာကြည့်ကြရအောင်။

၁ အပိုင်း (၁) — ဖောက်ပြန်ရေးသမားတို့နှင့် စက္ကူကျားများ

၁၉၂၀-၃၀ ဝန်းကျင်ကာလတွေတုန်းက "နန်ကျင်း အစိုးရ" (Nanjing Government) လို့ ခေါ်တဲ့ ကူမင်တန် အာဏာပိုင်တွေဟာ အပေါ်ယံကြည့်ရင် အရမ်းကို အင်အားကြီးမားလွန်းလှပါတယ်။ သူတို့မှာ နိုင်ငံခြားက တင်သွင်းထားတဲ့ ခေတ်မီ လေယာဉ်တွေ၊ အမြောက်တွေ၊ တင့်ကားတွေ ရှိတယ်။ သူတို့ရဲ့ တပ်မဟာတွေက လက်နက်အပြည့်အစုံနဲ့ မြို့ကြီးတွေကို စိုးမိုးထားတယ်။ ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ကြောက်ခမန်းလိလိပေါ့။

> *"ဖောက်ပြန်ရေးသမား အားလုံးဟာ စက္ကူကျားတွေသာ ဖြစ်တယ် (All reactionaries are paper tigers)။ ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ဟိန်းဟောက်နေတဲ့ ကျားတစ်ကောင်လို ကြောက်စရာ ကောင်းသယောင် ထင်ရပေမဲ့ တကယ်တမ်းကျတော့ မိုးမိုရင် ပျော့ဖတ်သွားမယ့် စက္ကူအရုပ်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ ပြည်သူလူထုနဲ့ ကင်းကွာနေလို့ပါပဲ။"*

— ဥက္ကဋ္ဌမော် (Mao Zedong)
ဖိုကြီးစိုးရေး ဝါဒဖြန့်ချိသူ စစ်ဘုရင်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ "လေကြောင်းအသာစီးရမှု" ကို အလွန်အမင်း အားကိုးကြတယ်။ မိုးပေါ်ကနေ ဗုံးကျဲလိုက်ရင် အောက်ကလူတွေ ကြောက်ပြီး ဒူးထောက်လာလိမ့်မယ်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။ ဒါဟာ သူတို့ရဲ့ မဟာအမှားပါပဲ။

လက်နက်ဆိုတာ လူက ကိုင်တွယ်ရတာဖြစ်ပြီး စစ်ပွဲရဲ့ အဆုံးအဖြတ်ဟာ လက်နက်မဟုတ်ပါဘူး၊ လူသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ ပျက်ပြားနေတဲ့၊ ကြေးစားဆန်ဆန် တိုက်ခိုက်နေတဲ့ စစ်တပ်တစ်ခုဟာ ဘယ်လောက်ကောင်းတဲ့ သေနတ်ကို ကိုင်ထားပါစေ၊ ပြည်သူ့အတွက် အသက်ပေးရဲတဲ့ တော်လှန်ရေးသမားကို ဘယ်တော့မှ မနိုင်နိုင်ပါဘူး။

၂ အပိုင်း (၂) — ကျင်းကန်တောင်မှသည် ကျေးလက်သို့ (အခြေခံစခန်း တည်ဆောက်ခြင်း)

အဲဒီခေတ်က စစ်ဘုရင်တွေက မြို့ကြီးပြကြီးတွေကို အခိုင်အမာ တပ်စွဲပြီး "ငါတို့ တိုင်းပြည်ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပြီ" လို့ ကြွေးကြော်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ တော်လှန်ရေး အင်အားစုတွေကတော့ တောတောင်တွေ၊ ကျေးလက်ဒေသတွေမှာ အခြေစိုက်စခန်းတွေ တည်ဆောက်ခဲ့ကြတယ်။ **"ကျေးလက်ဖြင့် မြို့ပြကို ဝိုင်းရံမည်" (Surrounding the cities from the countryside)** ဆိုတာ ရိုးရှင်းတဲ့ စစ်ရေးဗျူဟာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါဟာ နိုင်ငံရေး လှိုင်းတံပိုး တစ်ခုပါ။

ကျင်းကန်တောင်လို နေရာမျိုးတွေမှာ တော်လှန်ရေးသမားတွေက မြေရှင်ပဒေသရာဇ် စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး လယ်သမားတွေကို မြေဝေပေးတယ်။ အမျိုးသမီးတွေကို ဖိနှိပ်ထားတဲ့ ရှေးရိုးဓလေ့တွေကို ရိုက်ချိုးပစ်တယ်။ ဇကရီတို့လို အမျိုးသမီးတွေ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေ (Ethnic Minorities) ဟာ စစ်ဘုရင်တွေရဲ့ လက်အောက်မှာ လူရာမဝင်ခဲ့ပေမဲ့ တော်လှန်ရေး နယ်မြေတွေမှာတော့ တန်းတူညီမျှတဲ့ လူသားတွေ ဖြစ်လာကြတယ်။

စစ်ဘုရင်တွေက မြို့ပေါ်မှာ ဇိမ်ခံနေတဲ့အချိန်၊ တော်လှန်ရေးသမားတွေက တောင်ပေါ်မှာ မီးသွေးဖုတ်၊ ဆားချက်ပြီး ကြံ့ကြံ့ခံခဲ့ကြတယ်။ ရန်သူက လာတိုက်ရင် တောတောင်တွေထဲမှာ ပြောက်ကျားနည်းနဲ့ ခုခံတယ်။ စစ်ဘုရင်တွေရဲ့ တပ်ကြီးတွေဟာ တောတောင်တွေထဲမှာ လမ်းပျောက်ပြီး တစ္ဆေခြောက်ခံရသလို စိတ်ဓာတ်တွေ ပြိုလဲခဲ့ရတာပေါ့။

၃ အပိုင်း (၃) — ပြောက်ကျားစစ်၏ အနုပညာ (စစ်ဘုရင်တို့၏ အိပ်မက်ဆိုး)

ရန်သူက လာတိုက်ရင် ဘယ်လိုတုံ့ပြန်မလဲ။ အင်အားနည်းသူက အင်အားကြီးသူကို ဘယ်လို ရင်ဆိုင်မလဲ။ ဤနေရာတွင် ကျော်ကြားလှသော **(၁၆) လုံး စစ်ဗျူဟာ** ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပါသည် —

ဗျူဟာ (၁)
ရန်သူတက်လျှင် ကိုယ်ဆုတ်
When the enemy advances, we retreat. ရန်သူ့ အင်အားကြီးထိုးစစ်ကို ထိပ်တိုက်မရင်ဆိုင်ဘဲ အချိန်ဆွဲ ဟန့်တားခြင်း။
ဗျူဟာ (၂)
ရန်သူရပ်လျှင် ကိုယ်နှောင့်
When the enemy camps, we harass. ရန်သူ အခြေချ အနားယူချိန်တွင် ညစဉ်ရက်ဆက် မအိပ်မနေ နှောင့်ယှက်ပစ်ခတ်ခြင်း။
ဗျူဟာ (၃)
ရန်သူမောလျှင် ကိုယ်တိုက်
When the enemy tires, we attack. ရန်သူ ထောက်ပံ့ရေးပြတ်တောက်ပြီး မောပန်းနွမ်းနယ်လာချိန်တွင် အလစ်အငိုက် အမြစ်ဖြတ် တိုက်ခိုက်ခြင်း။
ဗျူဟာ (၄)
ရန်သူဆုတ်လျှင် ကိုယ်လိုက်
When the enemy retreats, we pursue. ရန်သူ တပ်ပျက်၍ ဆုတ်ခွာချိန်တွင် နောက်ချန်အင်အားများအား လိုက်လံချေမှုန်း အမြတ်ထုတ်ခြင်း။
စစ်ဘုရင် တပ်တွင်းမှာ အကျင့်ပျက် ခြစားမှုတွေ၊ အချင်းချင်း အာဏာလုမှုတွေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်တွေက သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် အကျိုးစီးပွားအတွက်ပဲ ကြည့်ကြတယ်။ စစ်သားတွေကို အမြောက်စာအဖြစ် သဘောထားပြီး ရှေ့တန်းကို မတရား တွန်းပို့ကြတယ်။ ရလဒ်ကတော့ စစ်ဘုရင် တပ်တွေဟာ "ငါးမရှိတဲ့ ရေအိုင်" လို ဖြစ်လာခဲ့ရပါတယ်။

တော်လှန်ရေး တပ်မတော်ကတော့ **"စည်းကမ်းသုံးရပ်နှင့် သတိပြုရန် ရှစ်ချက်" (Three Rules of Discipline and Eight Points for Attention)** ကို တသွေမတိမ်း လိုက်နာခဲ့ကြတယ်။ *"ပြည်သူ့အပ်တစ်ချောင်း၊ ချည်တစ်မျှင်ကို မယူရ"* ဆိုတဲ့ စည်းကမ်းဟာ ရွှေထက် တန်ဖိုးရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြည်သူတွေက တော်လှန်ရေး ရဲဘော်တွေကို ကိုယ့်သားသမီးအရင်းလို ချစ်ခင်ကြတယ်၊ သတင်းပေးတယ်၊ လမ်းပြတယ်၊ ထမင်းကျွေးမွေးကြတယ်။

"စစ်တပ်နှင့် ပြည်သူ၊ ရေနှင့် ငါး" — ပင်လယ်ရေကို မည်သူမျှ ခပ်ထုတ်၍ မရပါ

ရေမရှိရင် ငါးမရှင်သန်နိုင်သလို၊ ပြည်သူမရှိရင် ဘယ်စစ်တပ်မှ ရပ်တည်လို့ မရပါဘူး။ ဖောက်ပြန်ရေးသမား စစ်ဘုရင်တွေကတော့ ရေကို ခန်းခြောက်အောင် လုပ်ပြီး ငါးကို ဖမ်းဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ ရွာတွေကို မီးရှို့ပြီး "ဖြတ်လေးဖြတ်" စနစ်တွေ ကျင့်သုံးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ မသိတာက... ပင်လယ်ရေကို ဘယ်သူမှ ခပ်ထုတ်လို့ မကုန်နိုင်ဘူး ဆိုတာပါပဲ။ ပြည်သူလူထုဆိုတာ ပင်လယ်ကြီးလို ကျယ်ပြောပါတယ်။

၄ အပိုင်း (၄) — မီးပွားတစ်စနှင့် တော်လှန်သော အမျိုးသမီးများ

အစပိုင်းမှာ လူတွေက မေးခွန်းထုတ်ခဲ့ကြတယ်။ "ဒီလောက် အင်အားကြီးတဲ့ စစ်ဘုရင် အစိုးရကို ဒီတောတွင်း လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့လေးက နိုင်ပါ့မလား" ပေါ့။ ဧကရီကတော့ ဥက္ကဋ္ဌမော်ရဲ့ စကားနဲ့ပဲ ဖြေချင်ပါတယ်။ **"မီးပွားလေး တစ်စသည် တောမီးလောင်ကျွမ်းစေနိုင်သည်" (A single spark can start a prairie fire)**။

ကျင်းကန်တောင်ပေါ်က စတင်ခဲ့တဲ့ တော်လှန်ရေး မီးပွားလေးဟာ လေကောင်းလေသန့် ရလိုက်တဲ့အခါ တရုတ်ပြည် အနှံ့အပြားကို ကူးစက်သွားခဲ့တယ်။ ဖိနှိပ်မှု ရှိတဲ့နေရာတိုင်းမှာ တော်လှန်မှု ရှိစမြဲပါ။ စစ်ဘုရင်တွေက လူငယ်တွေကို ဖမ်းဆီးပြီး အတင်းအဓမ္မ စစ်မှုထမ်းခိုင်းလေ တော်လှန်ရေး မီးတောက်က ပိုကြီးလာလေပါပဲ။ သူတို့ရဲ့ ရက်စက်မှုက ဓာတ်ဆီလောင်းပေးလိုက်သလို ဖြစ်သွားတာကိုး။

အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကလည်း မသေးလှပါဘူး။ **"မိုးကောင်းကင်တစ်ဝက်ကို အမျိုးသမီးတွေ ပိုင်ဆိုင်တယ်" (Women hold up half the sky)** ဆိုတဲ့အတိုင်း ရှေ့တန်းမှာရော နောက်တန်းမှာပါ အမျိုးသမီးတွေ ပါဝင်လာကြတယ်။ ဖိကြီးစိုးရေး စစ်ဘုရင်တွေက အမျိုးသမီးတွေကို အိမ်တွင်းပုန်းတွေ အဖြစ်ပဲ မြင်ချင်ပေမဲ့ တော်လှန်ရေးကတော့ အမျိုးသမီးတွေကို လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲဝင်သူတွေ အဖြစ် မွေးဖွားပေးလိုက်ပါတယ်။

၅ အပိုင်း (၅) — ကြာရှည်စစ်နှင့် မလွဲမသွေ အောင်ပွဲ

ဒီတိုက်ပွဲဟာ **"ကြာရှည်စစ်" (Protracted War)** ဖြစ်လိမ့်မယ်ဆိုတာ ဧကရီတို့ နားလည်ထားရပါမယ်။ မိုးလင်းတာနဲ့ ချက်ချင်း အောင်မြင်မယ့် ကိစ္စမဟုတ်ပါဘူး။ အဆင့်ဆင့် ဖြတ်သန်းရမယ့် သမိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ် —

၁

အဆင့် (၁) — ရန်သူ့ထိုးစစ်ကို ခံစစ်ဖြင့် ဟန့်တားခြင်း (Strategic Defensive)

ရန်သူ၏ သာလွန်အင်အားနှင့် လက်နက်ကြီးထိုးစစ်များကို ပြောက်ကျားနည်းဖြင့် ပွန်းပဲ့အောင် ပြုလုပ်၍ တပ်ဆုတ်ခွင့်မရအောင် ချည်နှောင်ထားခြင်း။

၂

အဆင့် (၂) — အင်အားမျှခြေသို့ ရောက်ရှိခြင်း (Strategic Stalemate / Equilibrium)

ရန်သူက ရှေ့ဆက်မတိုးနိုင်တော့ဘဲ နယ်မြေများ ဆုံးရှုံးလာချိန်၊ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများက စုစည်းဖွဲ့စည်းမှု ပိုမိုအားကောင်းလာပြီး အင်အားတူမျှခြေ တည်ဆောက်နိုင်ခြင်း။

၃

အဆင့် (၃) — ကိုယ်က ပြန်လည် ထိုးစစ်ဆင်ခြင်း (Strategic Counter-Offensive)

စစ်ဘုရင်တပ်များ ဘက်ပေါင်းစုံမှ ပြိုလဲချိန်တွင် တော်လှန်ရေးတပ်ပေါင်းစုများက မဟာဗျူဟာမြောက် မြို့သိမ်းတိုက်ပွဲများနှင့် နောက်ဆုံးထိုးစစ်ဆင် ချေမှုန်းခြင်း။

အခုအချိန်မှာ ဖောက်ပြန်ရေးသမား စစ်ဘုရင်တွေဟာ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းမှာလည်း အထီးကျန်၊ ပြည်တွင်းမှာလည်း မုန်းတီးခံရပြီး စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး ဘက်ပေါင်းစုံကနေ ကျဆုံးနေပါပြီ။ သူတို့ရဲ့ နောက်ဆုံးနေ့ရက်တွေကို ရေတွက်နေရပြီလို့ ပြောရင် မမှားပါဘူး။ သူတို့က မြို့ပေါ်မှာ ကတုတ်ကျင်းတွေတူး၊ ဘန်ကာတွေဆောက်ပြီး ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်နေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

၆ နိဂုံး — အာရဏ်ဦးသို့ ခြေလှမ်းများ

ယန်အန်း (Yan'an) ဆိုတာ တရုတ်တော်လှန်ရေးရဲ့ မီးရှူးတန်ဆောင် ဖြစ်ခဲ့သလို အမှန်တရားကို မြတ်နိုးသူတိုင်းအတွက် မျှော်လင့်ချက် နယ်မြေတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ မှောင်မိုက်တဲ့ ညဉ့်နက်သန်းခေါင်ကို ဖြတ်သန်းပြီးမှ လှပတဲ့ အာရဏ်ဦးကို ရောက်ရှိမှာပါ။

စစ်ဘုရင် ဂိုဏ်းသားတွေ၊ ဖောက်ပြန်ရေးသမားတွေနဲ့ ဖိုကြီးစိုးရေး ဝါဒီတွေဟာ သမိုင်းဘီးကို ပြောင်းပြန်လှည့်ဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရထားဘီးအောက် ရောက်သွားတဲ့ ပုရွက်ဆိတ်တွေလိုပါပဲ... သူတို့ ဘယ်လိုမှ တားဆီးနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဧကရီကတော့ ယုံကြည်တယ်။ တောင်တန်းတွေပေါ်က တိုက်ခတ်လာတဲ့ လေနုအေးဟာ မကြာခင်မှာ မြို့ပြတွေဆီ ရောက်လာတော့မယ်။ အဲဒီအခါကျရင် စက္ကူကျားတွေ မီးလောင်ပြီး ပြည်သူလူထုရဲ့ အောင်ပွဲပန်းတွေ ဝေဆာနေမယ့် နေ့ရက်ကို ဧကရီတို့ အတူတူ ကြိုဆိုကြရအောင်နော်။

ဧကရီ ဧကရီ (ထက်မြတ်ဧကရီ)
တော်လှန်ရေး သတိ၊ တော်လှန်ရေး သစ္စာဖြင့် — ၁၆ ဧန်နဝါရီ ၂၀၂၆

© 2026 Htet Myat Ekri (ထက်). All Rights Reserved.

Official Portal: https://htetofficial.github.io | Emails: htethtet2025ideahub@gmail.com, htetmyatekri@icloud.com